

SK

SK

SK



EURÓPSKA KOMISIA

Brusel, 24.9.2010

KOM(2010) 487 v konečnom znení

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNE MU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

**O PRÍLEŽITOSTIACH A VÝZVACH PRE EURÓPSKE KINÁ V DIGITÁLNO M
VEKU**

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

O PRÍLEŽITOSTIACH A VÝZVACH PRE EURÓPSKE KINÁ V DIGITÁLNOH VEKU

1. ÚVOD

Európske kiná zohrávajú významnú úlohu pri formovaní európskych identít, ktoré sú ťažiskom Európskej agendy pre kultúru. Audiovizuálne prostredie sa mení rýchlo na celom svete, čo otvára nespočetné príležitosti pre európske kiná a audiovizuálny priemysel za predpokladu, že sa úspešne zvládnu súvisiace výzvy týkajúce sa investícií do vybavenia, odbornej prípravy a nových modelov. Prostredníctvom digitálnych technológií sa už európske audiovizuálne diela stali ľahšie prístupnými mimo ich krajiny pôvodu, a to vďaka novým spôsobom prenosu audiovizuálneho obsahu (ako napr. video na požiadanie a služby opakovaného prehrávania TV seriálov alebo programov, tzv. catch up TV). Konkurencieschopnosť odvetvia audiovizuálneho obsahu v Európe bude silno závisieť na používaní týchto nových technológií v distribučnej fáze.

Cieľom **digitálnej agendy pre Európu**¹ ako jednej zo siedmich vlajkových iniciatív v rámci novej stratégie Európa 2020 pre inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast² je vytvoriť jednotný digitálny trh, aby obchodný a kultúrny obsah a služby mohli voľne prechádzať hranicami a aby európski občania mohli plnohodnotne využívať výhody digitálneho veku. Jedným z prínosov informačných a komunikačných technológií (ďalej len IKT) je rozsiahlejšie a lacnejšie šírenie kultúrneho a tvorivého obsahu.

Okrem toho, ako sa uviedlo v zelenej knihe „Uvoľnenie potenciálu kultúrneho a kreatívneho priemyslu“³, kultúrne obsahy zohrávajú kľúčovú úlohu pri rozvíjaní informačnej spoločnosti, podporovaní investícií do širokopásmových infraštruktúr a služieb, do digitálnych technológií, ako aj do novej spotrebnej elektroniky a telekomunikačných zariadení. Okrem toho, že kultúrny a kreatívny priemysel priamo prispieva do HDP, je aj významnou hnacou silou hospodárskych a sociálnych inovácií v mnohých ďalších odvetviach.

Pri posudzovaní potreby opatrení zo strany Európskej únie v súvislosti s digitalizáciou kín zohráva vzhľadom na politické záujmy, o ktoré tu ide, úlohu aj Dohovor UNESCO o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov⁴, ktorý Európska únia ratifikovala v roku 2006.

Politické otázky súvisiace s vplyvom digitálnej revolúcie na európske kiná vzbudzujú záujem na všetkých úrovniach: regionálnej, vnútroštátnej a európskej. Obzvlášť dôležité sú dva aspekty:

¹ Pozri oznámenie KOM(2010) 245 z 19.5.2010 na internetovej stránke http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/index_en.htm, najmä str. 31-32.

² Pozri http://ec.europa.eu/eu2020/index_en.htm

³ Pozri oznámenie KOM(2010) 183 z 27.4.2010 na internetovej stránke http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/doc2577_en.htm

⁴ Pozri http://ec.europa.eu/culture/portal/action/diversity/unesco_en.htm

- konkurencieschopnosť a obeh európskych diel,
- pluralizmus a jazyková a kultúrna rozmanitosť.

Podporné opatrenia členských štátov sa v oblasti filmovej tvorby vo všeobecnosti zameriavajú na fázu tvorby a produkcie. Odteraz budú tiež potrebné digitálne verzie a digitálne obrazovky, aby sa tieto filmy mohli premietat' a dostať sa k potenciálnym divákovi. Prístup k digitálnemu vybaveniu a k digitálnym verziám sa stane zásadným aspektom udržiavania si konkurencieschopnosti na rýchlo sa vyvíjajúcom trhu.

Zabezpečenie obehu európskych diel a sprístupnenie rozmanitosti európskych kín divákovi si bude vyžadovať široký okruh hospodárskych subjektov (distributéri a prevádzkovatelia kín). Jednou z výziev bude snaha o zachovanie kín napriek vstupným bariéram v podobe vysokých nákladov na digitálne vybavenie, ktoré ohrozujú existenciu mnohých európskych kín.

Toto oznámenie stavia na práci, ktorú v tejto oblasti už vykonala Európska komisia a členské štáty. Európska komisia už na jar roku 2008 zriadila **expertnú skupinu** pre digitálne kiná. Táto skupina, ktorá pozostáva z distributérov, prevádzkovateľov kín a zástupcov filmových agentúr pracujúcich na programoch digitalizácie, skúmala rôzne spôsoby zachovania rozmanitosti filmov a kinosál digitálnej Európy zajtrajška. Diskusie ukázali potrebu alternatívy k existujúcemu VPF modelu (Virtual Print Fee) ako aj význam podpory zo strany Európskej únie a vnútroštátnej verejnej podpory pri digitalizácii určitých kín.

Tieto otázky sa bližšie skúmali vo **verejnej konzultácii** o príležitostiach a výzvach pre európske kiná v digitálnom veku⁵, ktorú Európska komisia otvorila 16. októbra 2009. Prišlo viac ako 300 odpovedí od prevádzkovateľov kín, distributérov, producentov, obchodných zástupcov a iných zainteresovaných strán ako napr. filmových agentúr, profesionálnych agentúr a spoločností poskytujúcich digitálne služby. Tieto odpovede obsahovali cenné informácie pre tento dokument.

Počas tohto obdobia niekoľko členských štátov začalo tiež skúmať, akým spôsobom môžu kiná úspešne prejsť na digitálne premietanie a zabezpečiť si jeho prínosy. Pri príprave tohto oznámenia sa preskúmali aj tieto projekty.

Je jasné, že Európska komisia zohráva významnú úlohu pri prechode kín na digitálne premietanie, najmä tým, že prispieva k tvorbe rámca pre takýto prechod v týchto aspektoch:

- normalizácia;
- zber a uchovávanie filmov v digitálnom formáte;
- podpora digitalizácie na regionálnej úrovni (vrátane politiky súdržnosti EÚ);
- zlučiteľnosť s pravidlami zmlúv;
- podpora prevádzkovateľov kín premietajúcich európske filmy (program MEDIA);
- prístup k financiám (Európska investičná banka a program MEDIA)

⁵ Pozri informačný dokument k verejným konzultáciám:
http://ec.europa.eu/culture/media/programme/overview/consultations/docs/background_digital_cinema_en.pdf

2. EURÓPSKE KINÁ

V porovnaní so Spojenými štátmi americkými (kde je väčšina filmového priemyslu vertikálne integrovaná a podiel domácich filmov na trhu dosahuje 95 %) európsky filmový trh je poznačený roztrieštenosťou, rôznymi jazykovými oblasťami a širokým okruhom hospodárskych subjektov, čo sťažuje zavádzanie globálnych dohôd alebo národných stratégií.

Približne 10 % európskych kín sú multiplexy, kým v USA ich je 35 %⁶. Okrem toho 31 % európskych kín má len jednu kinosálu. To spomalí prechod na digitalizáciu, keďže obmedzená miera aktivity sťažuje predpoklady na ziskovosť nákladného digitálneho vybavenia.

Problém je ešte naliehavejší v novších členských štátoch, kde percentuálny podiel kín s jednou kinosálou dosahuje 60 %, v niektorých krajinách až 80 %. Podobné rozdiely existujú, pokiaľ ide o počet obyvateľov pripadajúcich na jednu kinosálu: kým v roku 2007 bolo v západnej Európe 15 977 obyvateľov na jednu kinosálu, v členských štátoch strednej a východnej Európy pripadá na jednu kinosálu 50 926 obyvateľov⁷.

Väčšina európskych kín má od 2 do 7 kinosál. Tu sa prejavuje veľká rozmanitosť premietania filmov v Európe: od miestnych kín s dvoma kinosálami, ktoré premietajú najmä domácu a americkú produkciu, až po mestské kino-komplexy s viacerými kinosálami, ktoré premietajú najmä európske filmy, existuje široká škála kategórií premietania a spoločností, ktoré ho zabezpečujú, v prípade ktorých neexistuje jedno všeobecné riešenie.

Niektorí európski prevádzkovatelia kín stále váhajú investovať do digitálneho vybavenia, pretože v posledných 15 rokoch značne investovali do modernizácie svojich zariadení a výstavby mini/multiplexov. V roku 2008 sa 37 % premietacích sál v krajinách zapojených do programu MEDIA nachádzalo v multiplexoch na rozdiel od 9,4 % v roku 1994 a tento počet sa viac než zdvojnásobil v období medzi rokom 2000 a 2008.

S revolúciou, ktorú vo filmovej distribúcii v kinách vyvolal digitálny film, súvisia tieto dva hlavné problémy:

- veľké investície do digitálneho vybavenia musia znášať prevádzkovatelia kín, ale úspory to prinesie distribútorom (vďaka nižším nákladom na digitálne kópie);
- digitálne vybavenie predstavuje náklady, ktoré si môžu dovoliť reťazce kín a multiplexy, ale ktoré sú často nad rámec možností niektorých menších nezávislých (často artových) kín.

To by mohlo viesť k vzniku dvojitého trhu v oblasti uvádzania/distribúcie filmov, kde by z digitálnej revolúcie v kinách mali prospech len multiplexy a vysokorozpočtové komerčné filmy. Kultúrna rozmanitosť a obnova talentov však závisia od zachovania jedinečnej siete kín v Európe.

Prechod na digitalizáciu bude mať tiež dôležité sociálne následky (v podobe prepúšťania premietáčov a laboratórnych technikov) a bude potrebné uspokojiť potreby v oblasti odbornej

⁶ Údaj za rok 2007 (zdroj: Media Salles).

⁷ Európske audiovizuálne observatórium, ročenka 2008, zväzok 3, s. 18.

prípravy. Je preto potrebné starostlivo riadiť prechodné obdobie a mali by sa zväžiť všetky jeho následky pre rôzne zainteresované subjekty na každom stupni audiovizuálneho reťazca.

3. NORMALIZÁCIA

V roku 2002 začalo 6 najväčších amerických štúdií (tzv. „majors“) iniciatívu pre digitálne kiná (Digital Cinema Initiative) s cieľom vymedziť technické špecifikácie distribúcie digitálnych filmov v kinách. Tieto špecifikácie boli uverejnené v júli 2005 a následne prijaté spoločnosťou Society of Motion Picture and Television Engineers (SMPTE) za normy. Zahŕňali rozlíšenie 2048x1080 známe ako 2k (4096x2160 alebo 4k pre premietacie plátna väčšie ako 15 metrov) a JPEG 2000 ako formát kompresie, vďaka ktorému by kiná mali byť schopné poskytnúť divákovi lepšiu filmovú zážitok než čoskoro dostupné technológie (vysielanie HDTV, Blu-Ray a video na požiadanie). Tieto špecifikácie tiež zahŕňajú bezpečnostné parametre (významná súčasť nákladov na vybavenie). Medzinárodná organizácia pre normalizáciu (ISO) so sídlom v Ženeve v súčasnosti zvažuje ich prijatie ako dobrovoľných medzinárodných noriem.

Tieto špecifikácie však prinášajú náklady: 2k/4k predstavujú významné investície⁸ pre kiná, pričom mnohé z nich majú v súčasnosti finančné ťažkosti. Nie všetky európske kiná sú toho názoru, že im to prinesie krátkodobé prínosy (možno okrem tých, ktoré premietajú 3D filmy) alebo dokonca dlhodobé prínosy (keďže digitálne projektory majú kratšiu životnosť ako 35 mm projektory a preto sa budú musieť častejšie vymieňať pri vyšších nákladoch).

Je potrebné poznamenať, že neexistuje žiadna norma pre digitálne premietanie vo formáte 3D. Záujem divákov o 3D filmy však umožňuje kinám účtovať prinajmenšom v krátkodobom horizonte k cene lístka prirážku za premietanie v tomto formáte. To komerčné kiná podnecuje k inštalácii vybavenia uspokojeného na digitálne premietanie vo formáte 3D. Pokiaľ ide o alternatívny obsah (živé vysielanie koncertov, opery a športových podujatí), distributéri takéhoto obsahu si zatiaľ stanovili len obmedzené minimálne požiadavky.

Technológie sa rýchlo menia. Je dôležité, aby normy zodpovedali potrebám európskych kín. V súčasnosti existujú digitálne projektory vhodné pre veľké kinosály, ktoré sú podstatne lacnejšie ako projektory 2k vyhovujúce norme DCI ale s rozlíšením obrazu 1920x1080. Niektoré majú podobný profil ako projektory požadované podľa špecifikácií DCI a tiež verzie, ktoré môžu premietajú 3D filmy. Tieto projektory sú aj kompaktné a možno ich ľahko integrovať do existujúcich premietacích kabín a aspoň v krátkodobom horizonte používať súbežne s 35 mm projektormi v záujme hladkého prechodu z premietania z 35 mm filmového pásu na digitálne premietanie.

Viac než 80 % európskych kinosál má šírku menej ako 10 m. Kvalita premietania pri rozlíšení 1920x1080 na premietacích plátnach tejto veľkosti je viac než uspokojivá a rozdiel oproti projektoru 2k je pre divákov a majiteľov kín plne prijateľný. To by jednoznačne predstavovalo životaschopnú alternatívu pre drvivú väčšinu európskych premietacích sál. Navyše by to predstavovalo významné úspory súkromných a verejných investícií, ktoré sa vyžadujú na prechod na digitálne premietanie. Nevedno však, či by všetci distributéri pristali na to, aby sa ich filmy premietali za týchto podmienok.

⁸ Okolo 60 000 EUR (projektor a server) na kinosálu + inštalačné náklady + súvisiace náklady (prispôbenie kabínky, vyťahovanie káblov, klimatizácia, osvetlenie atď.) + náklady na údržbu (vyššie ako v prípade filmov na 35 mm nosiči).

Európska únia bude aj naďalej skúmať spôsob, ako sa možno chopiť príležitostí, ktoré prináša proces normalizácie. Cieľom je dosiahnuť to, aby sa zaručila potrebná pružnosť, ktorá by všetkým životaschopným kinám v Európe umožnila premietat' digitálne.

4. VÝZVY SPOJENÉ S DIGITÁLNYM PREMIETANÍM PRE FILMOVÉ DEDIČSTVO

Ako sa zdôrazňuje v druhej správe o vykonávaní odporúčania o filmovom dedičstve, prechod na digitálne premietanie ohrozuje možnosť prístupu budúcich generácií k digitálnym filmom. Pokiaľ ide o zhromažďovanie digitálne vyrobených alebo digitalizovaných filmov v inštitúciách pre uchovanie filmového dedičstva alebo v kinách špecializovaných na diela filmového dedičstva, je potrebné aktualizovať právne nástroje, ktorými sa ustanovuje zákonná alebo povinná archivácia filmov, aby boli zastúpené filmy vznikajúce vo všetkých médiách. Rovnako je dôležité ustanoviť na európskej úrovni normy, ktorými sa vymedzia podmienky zakladania filmov do archívov a ich uchovávanie.

Keďže mnoho otázok zostáva nezodpovedaných, pokiaľ ide o skladovanie a dlhodobé uchovávanie digitálneho materiálu, je potrebné zvážiť všetky možnosti uchovávanie digitálnych filmov, ako aj stanoviť jednotné parametre medzi členskými štátmi a inými odvetviami. Investície do výskumu, vybavenia a odbornej prípravy v tejto oblasti sú veľmi dôležité. Napokon inštitúcie pre uchovanie filmového dedičstva alebo kiná špecializované na diela filmového dedičstva taktiež musia byť vybavené na premietanie v digitálnom formáte a mali by sa zahrnúť do stratégií členských štátov týkajúcich sa zabezpečovania výbavy kín. Taktiež je potrebné vymedziť normy pre digitálne premietanie diel filmového dedičstva.

5. FINANCOVANIE PRECHODU KÍN NA DIGITÁLNE PREMIETANIE

5.1. Komerčné modely

V rámci modelu financovania VPF distributéri (pôvodne 6 najväčších amerických štúdií) podpisujú dlhodobé dohody so sprostredkovateľmi (známymi ako integrátori). Títo integrátori⁹ financujú nadobúdanie digitálneho vybavenia pre kiná a zbierajú príspevky distributérov na vyplatenie (časti) vybavenia, ktoré financovali v mene prevádzkovateľov kín.

Tento model je založený na zásade, podľa ktorej distributér, ktorý vysiela po prvý raz digitálny film v kine vybavenom na základe dohody VPF, platí integrátorovi poplatok (VPF), aby mu nahradil jeho počiatočnú investíciu.

Súčasný komerčný model financovania spočíva hlavne na platbách VPF. Dohody o distribúcii podpísali všetky najväčšie americké štúdiá, ostatné spoločnosti začínajú teraz podpisovať dohody. Model VPF nemusí zabezpečiť dostatočný prílev príjmov pre menšie kiná a artové kiná, ktoré premietajú európsku produkciu. To môže mať vplyv na druh filmov, ktoré sa premietajú.

⁹ Len štyria sú činní vo viac ako jednej európskej krajine: Arts Alliance Media, XDC, Ymagis a Sony pre vybavenie 4k.

5.2. Verejné zásahy na celoštátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni.

Keďže model financovania VPF je založený na tradičnom distribučnom modeli, profil kín, ktoré sa tradične nezameriavajú na premiérové uvádzanie filmov, by preto nebol vhodný pre model VPF, ktorý vychádza z priemerného obratu pri premiérových filmoch.

Kiná zohrávajú dôležitú sociálnu a kultúrnu úlohu v obciach a vo vidieckych oblastiach, pretože sú často jediným miestom, ktoré miestnej komunite poskytujú prístup ku kultúre. Mnoho európskych kín (najmä jednosálové kiná) sú vo vlastníctve obcí.

Členské štáty alebo regióny by mohli požiadať o prostriedky zo **štrukturálnych fondov Európskej únie** na spolufinancovanie projektov digitalizácie a iniciatívy v oblasti odbornej prípravy ako faktorov inovácie ako aj kultúrnej rozmanitosti a regionálneho rozvoja za predpokladu, že tieto projekty a iniciatívy sú v súlade s pravidlami štátnej pomoci. V tejto súvislosti by sa financovanie mohlo poskytnúť v rámci viacerých druhov projektov zahŕňajúcich kultúrne aspekty a zameraných na posilnenie miestnej atraktívnosti: obnova miest, diverzifikácia vidieka, kultúrny cestovný ruch, inovačné činnosti, informačná spoločnosť a ľudský kapitál¹⁰. Keďže tieto štrukturálne fondy spravujú členské štáty/regióny, je na nich, aby digitalizáciu určili za možnú oblasť financovania vo svojich národných strategických referenčných rámcoch a operačných programoch¹¹. Aby boli projekty digitalizácie úspešné, musia byť začlenené do integrovaných stratégií rozvoja na úrovni regiónov alebo miest v partnerstve s orgánmi zastupujúcimi rôzne oblasti politiky a príslušnými predstaviteľmi občianskej spoločnosti.

V poľskom regióne Malopolska sa už využívajú európske štrukturálne fondy na digitalizáciu malej siete artových kín vo vlastníctve obcí, a to v záujme zvýšenia atraktívnosti regiónu pre cestovný ruch. V Portugalsku sa čoskoro ukončí medziregionálny program digitalizácie (najmä obecných) kín v regiónoch na severe a v strede krajiny a v regióne Alentejo, ktorý získal finančné prostriedky z EFRR¹² pod všeobecnou výdavkovou položkou „kultúrne zariadenia“. Nemecká spolková krajina Dolné Sasko a niektoré francúzske regióny tiež zamýšľajú použiť prostriedky z EFRR na digitalizáciu kín.

V štátoch EHP existujú rôznorodé politické, sociálne a hospodárske podmienky. Preto sa v rôznych krajinách zvažovali rôzne prístupy k digitalizácii vrátane napríklad kolektívnych projektov konverzie vo Francúzsku a v Nemecku, ktoré neboli dokončené:

- pilotné projekty: Spojené kráľovstvo bolo prvou krajinou, ktorá začala pilotný projekt pod názvom „Digital Screen Network“ (240 filmových plátien pre „špecializované“ filmy). Podobné pilotné projekty sa uskutočnili v Írsku („Cultural Cinema Consortium“) a vo Švédsku (prostredníctvom Švédskeho filmového inštitútu);

¹⁰ Z 347 miliárd EUR, ktoré sa v rámci politiky súdržnosti investujú do regiónov v období rokov 2007 až 2013, bude 5,9 miliárd EUR vyčlenených na kultúru, 10 miliárd EUR na projekty obnovy vidieka a 15,2 miliárd EUR na rozvoj digitálnej infraštruktúry. Informácie o kultúrnych projektoch financovaných zo štrukturálnych fondov nájdete na internetovej stránke: http://ec.europa.eu/regional_policy/themes/culture/index_en.htm

¹¹ Za podrobné riadenie programov, ktoré dostávajú podporu zo štrukturálnych fondov, sú zodpovedné členské štáty. Pre každý program ustanovia riadiaci orgán (na národnej, regionálnej alebo inej úrovni), ktorý bude informovať potenciálnych prijímateľov, vyberať projekty a všeobecne monitorovať vykonávanie. Zoznam zodpovedných orgánov môžete nájsť na internetovej stránke: http://ec.europa.eu/regional_policy/manage/authority/authority_en.cfm

¹² Európsky fond regionálneho rozvoja.

- cielené vnútroštátne programy: Fínsko; Poľsko, Česká republika a Slovensko sa zameriavajú predovšetkým na obecné kiná;
- daňové výhody a úverové facility: Španielsko (zvýhodnené úvery) a Taliansko (daňové úvery)¹³;
- ďalšie projekty: Nórsko (stále prebieha) a Holandsko (v procese prípravy).

Komplementárnosť

V oblastiach, kde sú k dispozícii trhové riešenia/dohody VPF, sú prístupné mnohým kinám (multiplexy, reťazce kín, viacsálové kiná s vysokým podielom uvádzania premiérových filmov). Pod podmienkou splnenia pravidiel EÚ v oblasti hospodárskej súťaže by sa menšie kiná s nižším počtom uvádzaných filmov, ktoré chcú získať digitálne vybavenie, mohli v niektorých prípadoch zoskupiť a spoločne znášať náklady, aby získali prístup k dohodám VPF (alebo k európskym regionálnym fondom). Ďalšou možnosťou sú národné fondy solidarity.

Komplementárnosť je potrebnější tým viac, že pomoc z verejných financií by, podľa niektorých názorov, mohla mať skutočne vplyv na hodnotu VPF vyplatenú na účely náhrady vybavenia prevádzkovateľov kín.

Napriek tomu, že niektoré krajiny uprednostňujú celoštátnu digitalizáciu, aby sa tak zabezpečili rovnaké podmienky pre všetky kiná a aby sa urýchlila transformácia, iné sú toho názoru, že v rámci verejnej pomoci by sa mali uprednostňovať práve kiná, ktoré nemajú prístup k trhovým riešeniam alebo fondom solidarity a preto si vybavenie nemôžu dovoliť bez verejného zásahu ako napr. jednosálové kiná, viacúčelové sály slúžiace aj ako kiná, pojazdné kiná atď. Ďalší možný prístup spočíva v podpore digitalizácie kín výmenou za záväzok premietat' európske filmy.

Zlučiteľnosť s právnymi predpismi Európskej únie v oblasti štátnej pomoci a hospodárskej súťaže

V rámci súčasnej politiky Európskej komisie týkajúcej sa štátnej pomoci na digitalizáciu kín boli podľa článku 107 ods. 3 písm. d)¹⁴ ZFEÚ schválené dotácie pre kiná premietajúce určitý podiel európskych filmov alebo filmov vysokej umeleckej náročnosti s obmedzeným komerčným efektom (arthouse films) a podľa článku 107 ods. 3 písm. c)¹⁵ ZFEÚ bola

¹³ Komisia začala v júli 2009 prešetrovanie štátnej pomoci.

¹⁴ Štátna pomoc N 477/04 – Spojené kráľovstvo, UK Film Council Distribution and Exhibition Initiatives - Digital Screen Network: Článok 107 ods. 3 písm. d) sa týka „pomoci na podporu kultúry a zachovania kultúrneho dedičstva, ak takáto pomoc neovplyvňuje podmienky obchodovania a hospodárskej súťaže v Únii v rozsahu, ktorý odporuje spoločným záujmom“. V prípade UK Digital Screen Network bola podľa tejto výnimky schválená pomoc pre kiná, ktoré premietajú vysoký podiel „špecializovaných“ filmov prostredníctvom (plne) financovaného vybavenia na digitálne premietanie.

¹⁵ Štátna pomoc NN 70/2006 – systém pomoci pre kiná vo Fínsku: článok 107 ods. 3 písm. c) sa týka „pomoci na rozvoj určitých hospodárskych činností alebo určitých hospodárskych oblastí za predpokladu, že táto pomoc nepriaznivo neovplyvní podmienky obchodu tak, že by to bolo v rozpore so spoločným záujmom“. Komisia na tomto základe schválila podporu kinám v rámci systému pomoci kinám vo Fínsku. Podpora mala slúžiť ako čiastočné financovanie na účely obstarania vybavenia a modernizácie v kinách (artových a jedno- až trojsálových) prevádzkovaných prevažne v malých alebo stredne veľkých lokalitách. Multiplexy a kiná, ktoré sú súčasťou väčších reťazcov v oblasti hlavného

schválená štátna pomoc pre malé kiná a kiná v odľahlých oblastiach. V prípade menších súm verejného financovania, ktoré spĺňajú podmienky *nariadenia de minimis*¹⁶, sa neráta s tým, že by mali potenciálny vplyv na hospodársku súťaž a obchod medzi členskými štátmi, takže opatrenie sa nemusí v tomto prípade vopred oznamovať Komisii.

Súčasný výnimky nezahŕňajú pomoc väčším kinám/multiplexom, ktoré neuvádzajú minimálny percentuálny podiel európskych/artových filmov a ktoré presahujú hranicu *de minimis*.

Komisia by musela posúdiť súlad štátnej pomoci určenej pre digitálne kiná buď v rámci článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ alebo v rámci kultúrnej výnimky stanovenej v článku 107 ods. 3 písm. d) ZFEÚ. V oboch prípadoch je potrebné, aby Komisia zvažila nutnosť, proporionalitu a primeranosť podpory.

Komisia si uvedomuje, že digitálne premietanie vo formáte 3D zabezpečuje návratnosť investícií do digitálnych projektorov. Mohlo by sa preto zdať, že štátna pomoc nie je v prípade takých nákladov nutná. Okrem toho režim verejnej pomoci pre vybavenie na digitálne premietanie:

- by nemali urýchliť ukončenie prevádzky kín s veľkým podielom premietaných artových filmov;
- by sa mali riadiť zásadou technologickej neutrálnosti, t. j.:
 - prostredníctvom každej pomoci by malo byť možné financovať vybavenie na digitálne premietanie, ktoré prevádzkovateľ kina považuje za vhodné pre svoju kinosálu a pre svojich divákov a
 - pomocou financovaného vybavenia by malo byť možné uvádzať obsah zo škály rôznych digitálnych zdrojov.

¹⁶ mesta, boli z pomoci vylúčené (to isté platí aj o stredne veľkých mestách okrem prípadov osobitne vymedzených hospodárskych okolností).

Aby bolo možné využiť pravidlo *de minimis*, pomoc musí spĺňať tieto kritériá:

- maximálna výška pomoci, na ktorú sa vzťahuje pravidlo *de minimis*, je spravidla 200 000 EUR (ekvivalent hotovostného grantu) počas akéhokoľvek obdobia troch rozpočtových rokov každému jednotlivému podnikateľovi. Príslušné obdobie troch rokov má pohyblivý charakter, takže pri každom novom poskytnutí podpory *de minimis* je potrebné stanoviť celkovú sumu pomoci *de minimis* poskytnutej počas troch po sebe nasledujúcich rozpočtových rokov (vrátane vtedajšieho bežného fiškálneho roka).

- Strop platí pre súčet všetkej verejnej pomoci každému jednotlivému prijímajúcemu podnikateľovi, ktoré sa považujú za pomoc *de minimis*. To nebude mať vplyv na možnosť prijímateľa získať ďalšiu štátnu podporu v rámci režimov schválených Komisiou.

- Strop sa vzťahuje na pomoc všetkých druhov, bez ohľadu na jej formu alebo účel. Jediným druhom pomoci, ktorý je vylúčený z výhody pravidla *de minimis*, je pomoc na podporu vývozu;

- Nariadenie sa vzťahuje iba na „transparentné“ formy pomoci, čo znamená na pomoc, v prípade ktorej je možné vopred stanoviť ekvivalent hrubého grantu bez nutnosti vykonať hodnotenie rizika. To so sebou prináša určitý počet obmedzení určitých foriem pomoci, ako sú napríklad záruky.

- Vzhľadom na súčasnú hospodársku situáciu bude Komisia dočasne považovať štátnu pomoc až do výšky 500 000 EUR na podnik za zlučiteľnú so svojimi právnymi predpismi za predpokladu splnenia určitých podmienok. Možnosť záruky za úvery až do výšky 1,5 milióna EUR možno tiež považovať za pomoc *de minimis*.

Komisia bude mať neustále na zreteli dvojité (kultúrnu a ekonomickú) povahu filmového odvetvia, a to v súlade so zásadami Dohovoru UNESCO o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov.

Pri rozvoji režimov pomoci pre vybavenie na digitálne premietanie by sa členské štáty mali vyhýbať modelom, ktoré by mohli vyvolať spory týkajúce sa hospodárskej súťaže, napríklad takým modelom, ktoré predpokladajú uzatvorenie kolektívnej zmluvy medzi väčšinou distributérov. Komisia bude dbať na to, aby prechod od analógových kín k digitálnym kinám bol v súlade s právnymi predpismi Európskej únie v oblasti hospodárskej súťaže, najmä pokiaľ ide o zákaz dohôd obmedzujúcich hospodársku súťaž uvedený v článku 101 ZFEÚ.

6. VEREJNÉ OPATRENIA NA EURÓPSKEJ ÚROVNI

Ak by prechod na digitálne premietanie viedol k tomu, že niektoré kiná by museli ukončiť svoju prevádzku, jednoznačne by to znamenalo ohrozenie kultúrnej rozmanitosti. Európska komisia je odhodlaná zachovávať a podporovať kultúrnu rozmanitosť v súlade s týmito ustanoveniami:

- v článku 167 ods. 4 ZFEÚ sa stanovuje, že Únia má vo svojej činnosti podľa iných ustanovení zmluvy zohľadňovať kultúrne aspekty, a to najmä s cieľom rešpektovať a podporovať rozmanitosť svojich kultúr.
- v *Dohovore UNESCO o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov* sa zdôrazňuje osobitá dvojitá (kultúrna a ekonomická) povaha kultúrnych tovarov a služieb¹⁷ (medzi ktoré patria najmä audiovizuálne diela).

Cieľom akčného programu Európskej komisie je vytvoriť priaznivé prostredie pre digitálne premietanie európskych filmov. Na podporu prijatia nových digitálnych technológií a investícií do nich boli a budú začaté rôzne iniciatívy. S pomocou európskych štrukturálnych fondov a nového programu MEDIA chce Komisia okrem iného zabezpečiť hlavne to, aby všetci európski občania mali k digitálnemu filmu rovnaký prístup.

Program MEDIA 2007

Digitálna revolúcia je výzvou, ktorá súvisí s celkovými cieľmi programu MEDIA zameranými na zachovanie kultúrnej rozmanitosti, zvýšenie obehu európskych diel a posilnenie konkurencieschopnosti audiovizuálneho sektora¹⁸.

Program MEDIA 2007 sa zaviazal podporovať európske kiná v digitálnom veku. Jedným z jeho hlavných cieľov je: „*chrániť a posilniť kultúrnu a jazykovú rozdielnosť Európy a (...) zabezpečiť, aby boli dostupné pre verejnosť...*“

¹⁷ Pozri najmä odôvodnenie 18 preambuly a článok 1 písm. g).

¹⁸ V článku 1 ods. 2 rozhodnutia o programe MEDIA 2007 sa stanovujú celkové ciele programu:

a) chrániť a posilniť kultúrnu a jazykovú rozdielnosť Európy a jej kinematografické a audiovizuálne dedičstvo a zabezpečiť, aby bolo dostupné pre občanov Európy, ako aj podporovať dialóg medzi kultúrami;

b) zvýšiť šírenie a počet divákov európskych audiovizuálnych diel v rámci Európskej únie a mimo nej, tiež prostredníctvom lepšej spolupráce medzi zúčastnenými subjektmi;

c) posilniť konkurencieschopnosť európskeho audiovizuálneho sektora v rámci otvoreného a konkurenčného európskeho trhu, ktorá je priaznivá pre zamestnanosť, a tiež podporovať vzťahy medzi odborníkmi z audiovizuálneho sektora.

Po prvé, prechod na digitalizáciu musí ísť ruka v ruke s **odbornou prípravou** profesionálov. V tejto súvislosti sa v článku 3 ods. 1 písm. c) rozhodnutia o programe MEDIA predpokladá odborná príprava týkajúca sa *zavádzania digitálnych technológií na účely produkcie, postprodukcie, distribúcie, marketingu a archivovania európskych audiovizuálnych programov už pred začatím produkcie*. Podporujú sa preto iniciatívy v oblasti odbornej prípravy, a to i pokiaľ ide o tvorbu 3D a odbornú prípravu prevádzkovateľov kín¹⁹. Po druhé, v článku 5 rozhodnutia o programe MEDIA 2007 sa stanovujú tieto ciele v oblasti **distribúcie** a šírenia:

„d) podporovať digitalizáciu európskych audiovizuálnych diel a rozvoj konkurenčného digitálneho trhu;

e) podporovať kiná, aby využívali možnosti, ktoré im ponúka digitálna distribúcia.“

Pokiaľ ide o bod d), program MEDIA prispel k digitalizácii európskeho obsahu prostredníctvom pilotných projektov, ako je Europe's Finest²⁰ (digitalizácia diel európskej klasiky) a D-Platform²¹ (spoločný nástroj umožňujúci digitálny prepis a distribúciu európskych filmov). Prostredníctvom programu VOD program MEDIA tiež nepriamo podporuje digitalizáciu európskych programov.

Pokiaľ ide o bod e), Komisia už podporila niekoľko iniciatív prostredníctvom rôznych projektov v rámci programu MEDIA: pilotné projekty týkajúce sa nových technológií (ako napr. CinemaNet Europe, sieť digitálne vybavených kín venujúcich sa premietaniu dokumentárnych filmov), spolufinancovanie digitálnych nákladov na distribúciu európskych filmov a osobitný režim podpory pre digitálne premietanie európskych filmov v rámci systému Europa Cinemas.

Ďalším krokom je teraz navrhnuť **nový projekt programu MEDIA** na podporu digitalizácie európskych kín. V súlade so zásadou subsidiarity a s cieľmi programu sa podpora zameria na kiná premietajúce väčšinu najnovších európskych filmov. Súčasťou bude základné kritérium pre udelenie podpory pre kandidátske kiná.

Rovnaké kritérium sa už použilo pri vytváraní siete Europa Cinemas, ktorá zohráva kľúčovú úlohu pri uvádzaní európskych filmov²² a ktorú program MEDIA podporuje už 15 rokov. Sieť sa teraz rozrástla na 770 kín s celkovým počtom 1 945 premietacích sál v 443 mestách krajín zapojených do programu MEDIA.

Novým projektom digitalizácie sa bude poskytovať podpora priamo kinám a spolufinancovať jasne definovaný súbor nákladov na digitálne vybavenie formou paušálneho financovania. Podporu programu MEDIA možno doplniť vnútroštátnou podporou; Uprednostňovať sa však budú kiná/krajiny, ktoré nevyužívajú zmluvy VPF alebo iné vnútroštátne projekty podpory

¹⁹ Pozri „Where to be trained in Europe“ (vydanie z roku 2010, najmä s. 59-71): http://ec.europa.eu/culture/media/programme/training/guide/docs/guide2010v2_en.pdf

²⁰ <http://www.finest-film.com/en/index.html>

²¹ V súčasnosti nazývaný „European Digital Cinema Library“ (EDCL) Pozri <http://www.cnfilms.fr/soutien.html>

²² V roku 2009 išlo v prípade 36 % uvádzaných filmov a 34 % zakúpených lístkov o nenárodné európske filmy oproti 10 % v priemere v Európskej únii.

digitalizácie Kinám v týchto krajinách sa bude v súlade s prioritami programu MEDIA 2007²³ venovať osobitná pozornosť.

Aby bolo možné udeľovať podporu formou paušálneho financovania, bola zadaná štúdia nákladov na digitálne vybavenie s cieľom stanoviť kľzavú stupnicu jednotkových nákladov. Na základe výsledkov tejto štúdie bude projekt sfinalizovaný a spustený na konci roku 2010.

Ďalšou možnosťou, ktorú je potrebné preskúmať, je uľahčenie **prístupu** prevádzkovateľov kín **k úverom** alebo udeľovanie podpory na pokrytie ich finančných nákladov. V období úverovej krízy by takéto opatrenie mohlo byť vhodným riešením pre niektoré kiná, pretože nie je veľmi nákladné, má vysoký násobiaci koeficient, znižuje závislosť na distributéroch/štúdiách a existuje menšia pravdepodobnosť, že povedie k narušeniu trhu. Preto sa uvažuje o možnosti otvorenia garančného fondu výroby MEDIA pre prevádzkovateľov kín a/alebo vytvorenie nového režimu i2i.

Určitú úlohu pri prechode na digitalizáciu by mohla zohrávať tiež Európska investičná banka (EIB) tým, že by pomohla národným fondom/plánom digitalizácie zabezpečiť prístup ku komerčným úverom. Doposiaľ sa EIB podieľala na úverovej facilitě vo výške 100 miliónov EUR udelenej integrátorovi XDC na zavádzanie digitálnych kín v Európe.

7. ZÁVERY

Európska komisia si je vedomá toho, že prechod na digitálne premietanie sám osebe prináša niekoľko rizík, ktorými sa treba zaoberať, aby európske kiná mohli mať z digitálneho premietania prínos. Na dosiahnutie tohto cieľa je nutné zabezpečiť:

- pružnosť a transparentnosť v rámci procesu normalizácie, aby normy digitálneho premietania v kinách zodpovedali rozmanitým potrebám európskych kín;
- právnu istotu v oblasti štátnej pomoci na digitalizáciu kín v podobe jasných kritérií posudzovania, ktoré členským štátom umožnia navrhnúť pre nich tie najvhodnejšie režimy;
- finančnú podporu EÚ pre digitalizáciu kín, ktoré premietajú európske filmy a ktoré majú vplyv na regionálny rozvoj.

Komisia má preto v úmysle zaviesť tieto prvky akčného plánu na prechod na digitálne premietanie v európskych kinách:

ČINNOSŤ	ČASOVÝ ROZVRH
Komisia pripraví správu o pokroku pri prijímaní noriem pre digitálne premietanie filmov, aby sa zabezpečilo, že tieto normy zodpovedajú potrebám európskych kín a že sa skúmajú alternatívy pre tie európske kiná, ktoré nepotrebujú vybavenie 2k alebo	2010

²³ V článku 1 ods. 4 písm. c) rozhodnutia o programe MEDIA 2007 sa stanovuje, že jednou z jeho priorit je „v rámci európskeho audiovizuálneho trhu zmierniť prejavy nerovnováhy medzi krajinami s vysokou výrobnou kapacitou v audiovizuálnej oblasti a krajinami alebo regiónmi s nízkou výrobnou kapacitou v audiovizuálnej oblasti a/alebo s obmedzeným geografickým priestorom a jazykovou oblasťou“.

k nemu nemajú prístup.	
Komisia začne vykonávať štúdiu o nákladoch digitálneho vybavenia s cieľom získať dôležité údaje z celej EÚ.	2010
Komisia začne vykonávať nový projekt podpory v rámci programu MEDIA pre digitalizáciu kín premietajúcich významný podiel európskych (nenárodných) filmov.	2010
Komisia preskúma možnosť rozšírenia garančného fondu výroby MEDIA na prevádzkovateľov kín alebo nájde podobný spôsob, ako uľahčiť ich prístup k úverom.	2011
Komisia prijme odporúčanie o podpore digitalizácie európskych kín.	2011
Komisia bude monitorovať prechod na digitálne premietanie a preskúma všetky jeho rôzne aspekty v rámci celého audiovizuálneho procesu (odborná príprava, digitálny prepis, programovanie atď.).	2012
Komisia vo svojom oznámení o filmovom odvetví vypracuje vhodné kritériá na posúdenie štátnej pomoci pre digitálne premietanie.	2012